

Til medlemmer af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg i forbindelse med foretræde for udvalget
torsdag den 12. Maj 2011

Vedr. vandløbsindsatsen i Vandplanerne

Resumé

Indsatsen på vandløb i danske vandplaner er langt større end for sammenlignelige vandløb i Nordtyskland. Dette skyldes bl.a., at de danske retningslinjer for udpegning af modificerede vandløb ikke følger retningslinjer givet af EU. Dertil kommer, at der i al for høj grad anvendes gamle data, og at valg af virkemidler ikke er tilstrækkeligt fagligt funderet. Udgøres vurderingsgrundlaget af gamle data, øger det risikoen for en utilstrækkelig forvaltning, og den spinkle fundering af virkemidlerne betyder, at det er tvivlsomt, om forsigtighedsprincippet og proportionalitetsprincippet efterleves.

Vi vurderer, at konsekvenserne bliver meget alvorlige for meget store landbrugsarealer. Dette er ikke tilstrækkeligt belyst i vandplanerne, og de politiske beslutninger kan derfor ikke tages på et oplyst grundlag.

1. Det danske land er fra naturens side vådt. 50-60% af landbrugsarealerne er af den grund i dag afvandet, og helt op til 1989 blev der givet tilskud til dræning. I vandplanerne anvendes virkemidlet ophør med eller ændret grødeskæring i vid udstrækning. Konsekvenserne ved ikke at kunne få ledt vand væk fra markerne, kan være meget store og er ikke tilstrækkeligt belyst i vandplanerne.
2. De danske retningslinjer for udpegning af modificerede vandløb (bilag 12 i vandplaner) giver ingen retningslinjer for udpegning af modificerede vandløb med baggrund i afvanding. Tværtimod peges der på, at dette ikke skal ske: "Hovedparten af danske vandløb er gennem tiden blevet reguleret. Disse reguleringer medfører som udgangspunkt ikke at vandløbene skal udpeges som stærkt modificerede". Dette er i modstrid med retningslinjer udarbejdet af EU (Guidance dokument no. 4 "Identification and Designation of Heavily Modified And Artificial Water Bodies"), hvor afvanding – under begrebet "land drainage"- klart indgår som muligt grundlag for udpegning af vandløb som modificeret.
3. Tilstanden i danske vandløb er konstant under forbedring bl.a. pga. stadige forbedringer i spildevandsrensningen. Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) publicerede i 2010 en videnskabelig artikel, hvor det konkluderes, at organisk materiale fra spildevand er den mest betydende årsag til dårlig vandløbskvalitet. De anbefaler, at kravene til indholdet af organisk materiale i vandløb sænkes mere end hidtil vurderet. Et yderligere fald i organisk stof vil mange steder betyde, at reduceret grødeskæring ikke er nødvendig. Desuden gælder det, at når der bruges gamle vandløbsdata, kendes den aktuelle tilstand ikke, og at virkemidlet "ophør med/ændret grødeskæring" følgelig anvendes i vandplaner uden grund mange steder. Det vil være i strid med proportionalitetsprincippet, hvis der stilles krav om grødeskæring, hvor det er tilstrækkeligt at mindske spildevandsudledningen en smule, eller hvor den fornødne sammenhæng mellem grødeskæring og miljøgevinst ikke er godtgjort, fordi dataene er forældede.

Venlig hilsen

Helle Borum, Miljøkonsulent, hbo@hflc.dk
Heden og Fjorden

Flemming Gertz, specialkonsulent, flg@vfl.dk
Videncentret for Landbrug

Eksempel

Vandløb ved Ikast-Brande

I vandplaner er der planlagt ændret vedligeholdelse for at opnå en vandløbskvalitet på DVFI 5.

Området er 6000 hektar stort og systematisk drænet og helt fladt.

En øget vandstand vil påvirke store arealer. Hvor godt et vandløb vil man nogensinde kunne opnå? Og hvor store er konsekvenserne for landmænd? Dette er ikke belyst!!

EU's retningslinjer giver mulighed for udpegning som modificeret vandløb – det gør danske retningslinjer ikke. Målsætning bliver derfor højere end tiltænkt fra EU.